

er jeg slet ikke enig med det ærede Medlem i, at det skal være paalagt alle offentlige Stiftelser og Instituter at anbringe deres Penge i faste Eiendomme, da der jo er de Instituter, hvis hele Viemed er af den Bestaaffenhed, at det er nødvendigt for dem at have Pengene anbragt paa en saadan Maade, at de kunne kalde dem til sig, naar de ville, altsaa have dem i realisable Effekter o. s. v. Naar det ærede Medlem omtalte, at Siorenteanstalten tager $4\frac{1}{2}$ pSt., saa er det maaste en Betingelse for, at denne i og for sig nyttige Anstalt kan eksistere. Naar det ærede Medlem mente, at der er Folk, som laane paa en saadan Maade, at de ruinere sig selv, saa er det jo en gammel Erfaring, men det kan ikke foranlebigt, at der gives Lovregler, der kunne være generende for andre Laantagere.

Formanden (Krabbe): Det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Suel) har begjæret Ordet for 3die Gang; under Forudsætning af Thingets Samtykke (Ophold) giver jeg det ærede Medlem Ordet.

Suel: Det er kun nogle ganske korte Bemærkninger, som jeg skal tillade mig med Hensyn til det Spørgsmaal, jeg reiste fra Først af, og som den høitærede Minister nu er kommen tilbage paa, nemlig Spørgsmaalet om, hvorvidt det virkelig kan siges at staa i Lovforslagets Motiver, at 4 pSt. vedbliver at være gangbar Ret, hvoraf altsaa følger, at, hvor ingen Rente er vedtaget, skal 4 pSt. formodes at være Renten, der skal gives, og altsaa Forhållingsrenten, Morarenten, skal blive 5 pSt. Den høitærede Minister sagde, at det vilde være mig vanskeligt at bevise ud af Loven af 6te April 1855, at min Mening var rigtig. Ivertimod. For alle løse Laan er 4 pSt. Renten ophævet ved Lov af 6te April — tidligere gjaldt jo som bekendt den Regel, at Renten var 4 pSt.; men netop Loven af 6te April bestemmer, at for løse Laan skal Renten være fri. Der er altsaa 4 pSt. Renten allerede borte. Nu gaar den høitærede Ministers Forslag ud paa ogsaa at sætte Renten for Udlaan i faste Eiendomme til over 4 pSt., hvoraf altsaa Følgen er, at 4 pSt. Renten er bortfalden som lovlig Rente baade for Laan i faste Eiendomme og for løse Laan. Det er klart som Dagen. Derom kan der aldeles ingen Tvivl være, og det nytter ikke, at den høitærede Minister vil fastholde Reglen i Loven af 6te April 1855 derved, at han siger, at uanset denne Regel, at Ingen maa tage mere end 4 pSt., skal Enhver have Lov til at tage 6 pSt. Det er i og for sig meningsløst at sige dette. En Lovgiver kan ikke sige: Uanset, der ikke maa tages mere end 4 pSt., skal Enhver have Lov til at tage 6 pSt. Det kan en Lovgivningsmagt ikke udtale, uden at udsætte sig for en Kritik, som en Lovgivningsmagt ikke maa udsætte sig for.

Det er altsaa ganske sikkert, at den gamle Rente 4 pSt. hæves ved dette Lovforslag. Den er alt hævet for løse Laan, og den bliver hævet i faste Eiendomme, hvis dette Lovforslag vedtages. Det vil det høie Things ærede Medlemmer se er rigtig. Spad den Bemærkning angaar, som den høitærede Minister gjorde, og hvorved han udslydte sig for det Tilfælde, at Nogen i det høie Thing havde fundet Forargelse over hans Uttringer med Hensyn til den forestaaende Valgperiode, glæder det mig, at den høitærede Minister netop udtrykkelig gav en autentisk Fortolkning af sine Ord, hvorefter de ikke skulde sigte til de forestaaende Valg, men at han kun havde udtalt, hvad der er ganske rigtigt, at det ogsaa er denne Lovgivningsfaktors Pligt at tage Hensyn til de berettigede Stemninger, som bevæge sig i Folket. Denne autentiske Fortolkning tillader jeg mig at staa fast, og hvis Nogen tidligere skulde have misforstaaet den høitærede Ministers Ord som stignende til den forestaaende Valgperiode, er dette urigtigt, og de staaede ligesaa tidt til mig som til andre Medlemmer. Forsaavidt den høitærede Minister mente, at jeg havde taget feil, naar jeg havde udtalt, at Mange, som disponerede over offentlige Kapitaler, hvoraf de dog selv havde Brugsnydelsen af Renten, generede sig ved at søge om Undtagelse fra Lovgivningen, nemlig Bevilling til at tage over 4 pSt., bemærkede den høitærede Minister et Dieblik efter, at det egentlig ikke var nogen Feiltagelse, idet jeg selv havde erklæret, at det egentlig burde være Kreditor, som skulde søge en Bevilling, idet det er ham, der bliver straffet, hvis Bevillingen ikke tages. Naar Kreditor siger til den og den: Du kan faae Peng hos mig, men ikke til 4 pSt., men kun til $4\frac{1}{2}$ eller 5 pSt., saa bliver det ganske vist i Formen Debitor, der søger Bevilling, men den søges med Kreditors Sanction, og der kan ingen Tvivl være om, at den Bevilling, der gives, egentlig gives Kreditor. Derfor burde Lovforslaget, hvis det overhovedet kommer til nogen videre Behandling, søges rettet derhen, at det er Kreditor, der skal søge Bevilling. At der ikke dermed er forbundet nogen Beføstning eller Uleilighed, som det er værd at tale om, tror jeg, at jeg allerede under mit første Foredrag har havt Leilighed til at gjøre klart, thi en Ansøgning som den ville de fleste Folk, som overhovedet kunne søge Laan, være istand til at skrive selv, saa skrivetynbige ere de fleste besiddende Folk her i Landet, og ere de det tilfældigvis ikke, kunne de let faae deres Skolelærer, Rigsdagsmand eller Kjøbmand eller en Anden, med hvem de staa i Forbindelse, til at skrive en saa ubetydelig Ansøgning som denne.

Madsen: Naar det fra flere Sider endogsaa gjentagende er fremhævet, at Penge er en Vare, og at man ikke kan sætte en bestemt Tagt